

งานวิจัย การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 รายวิชาสังคมศึกษา 1 (ส31101) โดยประยุกต์ใช้หลักอริยสัจสี่กับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัย นายยุทธชัย สุป็น

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) 2) เปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหา และ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการวิจัยตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PAOR) นวัตกรรมที่ใช้คือชุดกิจกรรม "ปัญญาพาสาวิกาพันทุกข์" ซึ่งบูรณาการกระบวนการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอนของอริยสัจ (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) เข้ากับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบทดสอบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และแบบประเมินชิ้นงาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติ t-test for dependent samples และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า:

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาวเคราะห์เชิงลึกที่ไม่เพียงพอการมีส่วนร่วมที่ไม่ทั่วถึง และการบริหารเวลาในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี
2. ทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนหลังเรียน ($\bar{x} = 15.60$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 9.85$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน ($\bar{x} = 16.85$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 10.20$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
4. ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพพบว่า นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้ลึกซึ้งขึ้น มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มอย่างทั่วถึง และเห็นคุณค่าของการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

โดยสรุป รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักอริยสัจ 4 กับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาทั้งทักษะการคิดแก้ปัญหาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้จริง โดยหลักอริยสัจ 4 ทำหน้าที่เป็น "นั่งร้านทางการเรียนรู้" (Scaffolding) ที่ช่วยจัดโครงสร้างกระบวนการคิดของนักเรียนให้เป็นระบบและลึกซึ้งยิ่งขึ้น